

GAZETA LUBELSKA

Rok I

NIEZALEŻNE PISMO DEMOKRATYCZNE

Nr 279

Wicepremier Mikołajczyk u Prezydenta ob. Bieruta i Premiera ob. Osóbki-Morawskiego

WARSZAWA, 28.XI. (PAP). W dniu 22 bm. wicepremier i minister rolnictwa i reform rolnych Stanisław Mikołajczyk złożył ob. Prezydentowi Bierutowi oraz ob. premierowi Osóbce-Morawskiemu sprawozdanie ze swego pobytu w Kanadzie oraz w Stanach Zjednoczonych.

Wicepremier Mikołajczyk był delegowany przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej wraz z kilkoma rzeczoznawcami na pierwszą konferencję świeżo powstałej organizacji Zjednoczonych Narodów dla wyżywienia i rolnictwa.

Konferencja ta miała miejsce w Kanadzie i dotyczyła planów odbudowy rolnictwa na świecie i uregulowania międzynarodowych rynków na artykuły spożywcze i rolne.

Organizacja dla wyżywienia i rolnictwa F. A. O. przejmie zadania spełniane przed wojną przez Międzynarodowy Instytut Rolnictwa w Rzymie.

Ponadto Organizacja ta jest pierwszym gospodarczym organem, przez który Zjednoczone Narody mają pracować nad podniesieniem poziomu produkcji i standardu życia na świecie.

Poszczególne organy Zjednoczonych Narodów mają z sobą współpracować i tak między innymi Organizacja dla wyżywienia i rolnictwa ma być głównym ekspertem w zakresie rolnictwa co do potrzeb kredytów, jakich ma udzielić Międzynarodowy Bank Inwestycyjny

F. A. O. ma przygotować stanowisko rolnictwa wobec zamierzonego planowania rynków międzynarodowych w dziedzinie obrotu artykułami rolniczymi i spożywczymi.

Po konferencji F. A. O. jak i miała miejsce w Quebec, wicepremier Mikołajczyk

Kronika dyplomatyczna

Minister spraw zagranicznych, Wincenty Rzymowski, przyjął w dniu wczorajszym ambasadora Włoch Eugenio Reale.

Minister spraw zagranicznych Wincenty Rzymowski przyjął w dniu wczorajszym posła Finlandii Järnefeldta.

Wiceminister spraw zagranicznych Zygmunt Modzelewski przyjął w dniu wczorajszym posła Szwecji Westringa. (PAP).

Demonstracje we Włoszech

RZYM, 28.XI. (PAP). Włoskie masy ludowe protestują przeciwko kryzysowi rządowemu wywołanemu przez manewry reakcyjnych sił. W Rzymie przed gmachem rady ministrów odbyła się wielka demonstracja, której uczestnicy żądali utrzymania przy władzy rządu Parri. Również w innych miastach odbyły się demonstracje i strajki protestacyjne.

RZYM, 28.XI. (BBC). W ciągu dzisiejszego popołudnia w Rzymie toczyły się dalsze rozmowy między przywódcami 6-ciu partii politycznych. Książę Umberto przyjął dziś ponownie zaproszenia Orlando.

wziął udział w zebraniu zarządu tej instytucji, do którego został wybrany.

Korzystając z możliwości kontaktu z przedstawicielami rolnictwa różnych krajów, ob. Mikołajczyk odbył szereg różnych konferencji z delegatami Kanady, Danii oraz innych krajów w sprawie możliwości otrzymania przez Polskę inwentarza żywego. W Kanadzie oraz w Waszyngtonie ob. wicepremier miał możliwość konferowania z przedstawicielami UNRRA w sprawie programu dostaw UNRRA do Polski.

W związku z zebraniem zarządu F. A. O. w Waszyngtonie — wicepremier Mikołaj-

czyk miał możliwość przeprowadzenia rozmów z prezydentem Stanów Zjednoczonych Trumanem, sekretarzem Stanów Byrnesem oraz ich najbliższymi współpracownikami, kierującymi polityką zagraniczną, a w szczególności polityką gospodarczo-zagraniczną w Stanach Zjednoczonych. Pobyt wicepremiera Mikołajczyka w Kanadzie i w Stanach Zjednoczonych dał możliwość poruszenia szeregu zagadnień gospodarczych w zakresie rolnictwa zarówno dotyczących dalekofalowego programu odbudowy rolnictwa polskiego, jak też bezpośredniej pomocy w dziedzinie najpilniejszych potrzeb.

Minister Modzelewski przewodniczącym Komitetu Technicznego

LONDYN, 28.XI. (PAP). Wiceminister Modzelewski został wybrany przewodniczącym Komitetu Technicznego, który ma zająć się przygotowaniem obrad Konferencji Przygotowawczej Narodów Zjednoczonych. Kandydatura wiceministra Modzelewskiego została wysunięta przez przedstawiciela Związku Radzieckiego ambasadora Gromyko. W swym krótkim przemówieniu Gromyko zwrócił uwagę zebranych na u-

fiary, które poniosła Polska wskutek najazdu hitlerowskiego oraz na wkład Polski do dzieła zwycięstwa. Kandydatura ta została poparta przez ministra Bakera, który powiedział o Polsce, że była ona pierwszym państwem, które stawilo opór Niemcom. Polska była — mówił dalej minister Baker — cytując słowa prezydenta Roosevel-

Sprawa głównej siedziby Organizacji Narodów Zjednoczonych Prace Komisji Przygotowawczej

LONDYN, 28.XI. (PAP). Na posiedzeniu komisji przygotowawczej Organizacji Narodów Zjednoczonych przyjęto wniosek o utworzeniu komisji głównej. W skład komisji głównej wejdzie komitet wykonawczy, składający się z 14 osób oraz przewodniczący komisji przygotowawczej prof. Eduardo Zuleita oraz 2 wiceprzewodniczących Manuilewski i Spaak. Ustalono datę 10 grudnia na następną plenarną sesję komisji przygotowawczej. Na te sesje komisja przygotowawcza ma przygotować projekt sprawozdania na pierwsze ogólne zgromadzenie Organizacji Narodów Zjednoczonych. Komisja przygotowawcza przyjęła jednogłośnie sprawozdanie komitetu wykonawczego. Sprawozdanie zostało przekazane, bez dyskusji generalnej, 8 komisjom technicznym celem szczegółowego przestudiowania.

W dniu 26 listopada br. odbyły się pierwsze posiedzenia 8 nowoutworzonych komitetów technicznych. Komitety techniczne wykonują prace przygotowawcze dla pierw-

szej sesji Rady Bezpieczeństwa, Rady Ekonomicznej, Rady Społecznej oraz Generalnego Zgromadzenia Organizacji Narodów Zjednoczonych. Komisja przygotowawcza ustaliła, że każdy z 51 członków Organizacji Narodów Zjednoczonych posiada prawo, ale nie obowiązek, wysłania przedstawiciela na wszystkie zebrania każdej komisji. Komisje mają prawo wyboru swoich władz oraz w razie potrzeby powołania podkomisji. Zebrania ich będą zasadniczo publiczne z wyjątkiem, kiedy specjalne okoliczności będą wymagały sesji zamkniętych. W tym wypadku postanowienia komisji będą opublikowane na sesji plenarnej komisji przygotowawczej przy najbliższej sposobności. Przewodniczący komitetu wykonawczego Freitas Valle, przedstawiając sprawozdanie z prac tego komitetu podkreślił, że 90 proc. postanowień, zawartych w sprawozdaniu, zostało powziętych jednomyślnie. Pozostałe sprawy wywołają niewątpliwie wymianę zdań pomiędzy delegatami. Do takich spraw należą: zagadnienia związane z Międzynarodowym Biurem Pracy oraz ustalenie siedziby Organizacji Narodów Zjednoczonych. LONDYN, 28.XI. (PAP). Agencja Reutersa donosi, że kwestia wyboru głównej siedziby Organizacji Narodów Zjednoczonych wywołała różnicę zdań wśród delegatów Komisji Przygotowawczej. Podkreślają, że w decyzji o wyborze Stanów Zjednoczonych jako siedziby Organizacji brali udział przed-

Światowy kongres kobiet

PARYŻ (PAP). W Paryżu odbywa się Światowy Antyfaszystowski Kongres Kobiet. W kongresie mają brać udział delegacje 42 krajów. Dotychczas już przybyło 36 delegacji.

Na drugim posiedzeniu plenarnym Kongresu wygłosiła referat przewodnicząca delegacji radzieckiej Popowa. Kongres wybrał jednogłośnie prezydium, do którego weszły delegatki: Francji, Związku Radzieckiego, Chin, Hiszpanii republikańskiej, Jugosławii i Czechosłowacji.

Polacy z Anglii wracają

LONDYN, 28.XI. (PAP). Na pokład szwedzkiego okrętu „Ragne” wsiadło w porcie londyńskim około 200 Polaków, na leżących do pierwszej wielkiej grupy repatriantów cywilnych. Niektórzy z nich przybywają do Polski wraz z żonami swymi Angielkami, które poślubiły na obczyźnie.

Zastępca gen. Eisenhowera

LONDYN, 28.XI. (PAP). Następca gen. Eisenhowera, gen. J. T. Mac-Narney przybył do Frankfurtu. Pełni on funkcje naczelnego dowódcy armii wojsk amerykańskich w Niemczech i przedstawiciela Stanów Zjednoczonych przy Saisunicznej Radzie Kontrolnej w Niemczech.

stawiciele 14 narodów, natomiast pozostałych 37 państw nie miało możliwości wypowiedzieć się. Obecnie wysuwa się pogląd, że główna siedziba Organizacji Narodów Zjednoczonych powinna znajdować się w Europie. Wymienia się jako przypuszczalne miejsca siedziby Organizacji Brukselę, Luksemburg, Niceę i Kopenhagę.

Do Londynu przybyło wielu burmistrzów miast amerykańskich w celu zaproponowania, aby ich miasta zostały obrane na główną siedzibę Organizacji. Znajdują się już w Londynie przedstawiciele 10 miast, a mia nowicie z Chicago, San Francisco, Bostonu, Denver, Black Hills, Filadelfii, Nowego Jorku, a nawet Honolulu i wysp Hawajskich. Przybycie przedstawicieli szeregu innych miast amerykańskich zapowiedział burmistrz San Francisco, Laphan. Niektórzy przedstawiciele amerykańskich miast przywieźli z sobą mapy i broszury reklamowe, aby w ten sposób wywrzeć wpływ na delegatów.

Do Czytelników

Od dn. 1 grudnia br. wobec rażącej dysproporcji między ceną nominalną gazety (zł. 1.—) a ceną sprzedażną, wynoszącą zł. 2.— i konieczności wyrównania tej różnicy, cena nominalna naszego dziennika zostaje ustalona w wysokości zł. 2.—.

Od chwili tej cena nominalna, wydrukowana nad tytułem gazety staje się ceną sprzedażną.

Każdy czytelnik, nabywający gazetę, nie powinien pod żadnym pozorem płać ceny wyższej od zł. 2.—, w tej cenie zawarty jest bowiem także zarobek sprzedawcy detalicznego.

Prenumerata miesięczna wynosi zł. 45 plus 3 zł. porta.

Grecja schronieniem przestępców wojennych

MOSKWA, 28.XI. (Tass). Belgradzkie radio donosi na podstawie komunikatów albańskiej agencji telefonicznej, że wielka ilość przestępców wojennych z terenu Albanii i Jugosławii wyjechała do Grecji. Znaleźli oni tam doskonałe schronienie. Mieszkają w luksusowych hotelach i zajmują

ważne stanowiska w urzędach greckich, pracując nadal nad zwalczaniem demokracji i popierając elementy faszystowskie. Takie stan rzeczy spotkał się z ostrym protestem opinii albańskiej i jugosłowiańskiej, do której przyłączyła się grecka organizacja EAM.

W dniu Święta Narodowego Jugosławii

W dniu 29 listopada, dniu święta narodowego Jugosławii, Polska z uczuciem szczerzej przyjaźni wita bratni naród słowiański.

W dniu tym, dwa lata temu, odbyła się w roku 1943 pierwsza sesja AWNOJ (Antifaszystkie Wceże Narodno Oswożenia Jugosławije), która założyła podwaliny pod budowę nowego państwa — Demokratycznej Federacji Jugosławii (D.F.J.). Państwo to oparte jest na zasadzie demokracji, przyjaźni i równości tworzących je narodów.

Wybory przeprowadzone w dniu 11 listopada wykazały jedność Frontu Ludowego pod wodzą marszałka Tito i decydujące zwycięstwo demokracji.

Pierwszy to raz w historii tego kraju, który tak dużo wycierpiał i z takim bohaterstwem walczył z najeźdźcą, przeprowadzone zostały prawdziwie demokratyczne wybory, oparte na powszechnym, równym i tajnym głosowaniu. Pierwszy to raz narody Jugosławii wyjawily swą nieskrępowaną wolę przy urnach wyborczych. Wybory odbyły się w atmosferze ogólnego entuzjazmu i żywego zainteresowania. Front Ludowy, który otrzymał przytłaczającą większość głosów, święcił zdecydowany triumf.

Grupy opozycyjne z obozu reakcyjnego uznały swą sprawę za przegraną i uchyliły się od przyjmowania udziału w wyborach. Zamiast tego, żeby apelować do woli ludu, wołały one apelować do czynników spoza kraju. Prasa zagraniczna, nieraz zaznaczała, że opozycja kampanii wyborczej własnego programu. Nie mogło to zdziwić uważnych obserwatorów zdarzeń na Balkanach: jedyną stawką grup opozycyjnych w Jugosławii jest właśnie pomoc zagranicy.

Podczas wyborów 11 listopada narody Jugosławii niedwuznacznie wyraziły swą wolę. Obecnie nikt nie może już mieć co do tego wątpliwości. Wszystkie organy prasy międzynarodowej musiały to uznać. Londyński „Times“ wyraził się o jugosłowiańskich wyborach, że „są triumfem idei i organizacji oswożenia ludu“. „News Chronicle“ przyznaje, że „zdecydowane głosowanie za polityką marszałka Tito jest dokładniejszym odzwierciedleniem woli narodu, niż jakiegokolwiek wybory, które przeprowadzane były dotychczas w Jugosławii“.

„New York Times“ nazywa te wybory „najbardziej uczciwymi wyborami w historii jugosłowiańskiej“. Do takiego wniosku doszła grupa członków angielskiego parlamentu, która odwiedziła Jugosławie w okresie wyborów.

Oszczerzy z obozu międzynarodowej reakcji jeszcze raz ponieśli kompletną porażkę. W tym sensie wybory w Jugosławii wykazały przegraną reakcyjnych sił nie tylko w kraju, ale i za granicą.

W KILKU WIERSZACH

— W całej Jawie trwają walki. Holenderski Czerwony Krzyż w szybkim tempie rozpoczął ewakuację 2000 Holendrów. Miasto Surabaya znajduje się w najważniejszej części w rękach sprzymierzonych.

— Z Meksyku donoszą, że premier hiszpańskiego rządu emigracyjnego Negrin wraz z del Bajo postanowili stworzyć Front Oporu, organizację emigrantów hiszpańskich, którzy będą pracowali nad wyratowaniem narodu hiszpańskiego od terroru gen. Franco. Prem. Negrin udał się w tej sprawie w dniu 27 bm. do Londynu.

— Z Oslo donoszą, że w dniu 27 bm. zakończył się proces ministra Stange, który współpracował z Niemcami podczas okupacji i przyczynił się do wyniszczenia kraju i narodu. Sąd skazał Stange na

Po przemówieniu oskarżycielskim Jacksona

[Od specjalnego korespondenta]

Norymberga, w listopadzie.

Przemówienie oskarżyciela Jacksona wzbudziło duże zainteresowanie opinii publicznej. Jackson poruszył szereg zagadnień nie tylko prawnych, lecz również politycznych. Proces norymberski jest procesem politycznym. Ma on charakter wielkiej rozprawy, która rozpoczęła się w gmachu starego sądu norymberskiego. Oskarżyciel z ramienia Stanów Zjednoczonych mówi nie tylko o ukaraniu oskarżonych za przestępstwa wojenne, dokonane w przeszłości, lecz również o stworzeniu precedensu dla zastosowania sankcji w przyszłości. Podkreślone zostało, że sankcje takie są potrzebne, gdyż „złe wpływy oskarżonych będą długo jeszcze ciążyły nad światem“.

Opinia publiczna zwróciła uwagę szczególnie na to, że prokurator Jackson przedstawił metody, jakimi posługiwali się hitlerowcy dla zdobycia władzy w kraju, następnie dla utworzenia w Europie ognisk zapalnych, które później ułatwiły Hitlerowi agresję. Zwróciły uwagę również tezy, którymi posługiwał się Jackson dla scharakteryzowania metod i celów hitlerowców. Antysemityzm, wedle koncepcji oskarżyciela, był m. in. środkiem, służącym do rozbicia jedności ofiar hitleryzmu. Zarazem antysemityzm służył jako skuteczny środek do osłabienia oporu narodów europejskich, a w szczególności słowiańskich. Robert Ley cynicznie przyznał się do tego, stwierdzając, że antysemityzm jest tajną bronią niemiec-

ką. „Ghetta w Polsce były laboratoriami, w których studiowano i przeprowadzano niebywałe doświadczenia nad nowymi metodami represyjnymi“. Metody te oczywiście zamierzali hitlerowcy następnie stosować wobec innych narodów. Hitlerowi sekundowali polityczni oportuniści, milicyści, przemysłowcy, monarchiści i polityczni reakcyjniści — stwierdził Jackson. Zdanie to wywołało wielkie poruszenie w kłularach sądu, ponieważ oskarżyciel w sposób niedwuznaczny wciąga w krąg przestępców hitlerowskich całą reakcję niemiecką łącznie z właścicielami trustów, karteli i monarchistami. W ten sposób oficjalny przedstawiciel Stanów Zjednoczonych jeszcze raz przypomina z poważnej trybuny komu zawdzięcza Hitler swe początkowe sukcesy. Jeszcze raz przypomina przedstawiciel Stanów Zje-

dnoczonych, kto ponosi winę za zniszczenia Europy.

Dziennikarze demokratyczni z satysfakcją przyjmowali te momenty przemówienia Jacksona. To, co w toku dyskusji publicznych i na konferencjach międzynarodowych jest przez pewne elementy tak często tuszowane, omijane, to w świetle obiektywnych dowodów sądowych, przeprowadzonych na sali rozpraw w Norymberdze, jak oliwa ciągle wypływa na wierzch. Kto sprowadził na świat ideę wojny? Kto zorganizował i przeprowadził zbrodnie na skalę dotąd nieznaną? Odpowiedzmy na te pytania słowami Jacksona: „Polityczni oportuniści, milicyści, przemysłowcy, monarchiści i polityczni reakcyjniści“. Jest to nie tylko stwierdzenie, lecz również i przestroga.

Delegacja polska w Norymberdze

NORYMBERGA (PAP). Członkowie polskiej delegacji odbyli konferencję z referentem sprawy Franka, majorem Wallis. Przedmiotem konferencji była sprawa ewentualnego dopuszczenia delegacji polskiej do bezpośredniego u-

działu w rozprawie przeciwko Frankowi.

W odnalezionych pamiętnikach Franka znajduje się ustęp, w którym czytamy, że po ucieczce z Polski, ukryt on bezpiecznie działał w jednym z miasteczek w okolicach Salzburga.

Wznowienie przewodu

LONDYN, 28.XI. (BBC). Międzynarodowy trybunał sojusznicy w Norymberdze wznowił dzisiaj o 10-tej rano postępowanie przeciwko zbrodniarzom wojennym. Oskarżyciele Stanów Zjednoczonych przedstawili dokumenty dowodzące, że Niemcy szykowali przyłączenie Austrii do Rzeszy. Dziś przewiduje się wyświetlenie filmów dokumentalnych wobec oskarżonych.

Hess został uznany, jako zdrowy na umyśle. Prokurator amerykański przedstawił dowody, że Niemcy rozpoczęli zbrojne przygotowania do wojny już w roku 1933. Zlamali one również układ morski z Anglią, podając nieprawdziwą wysokość tonażu floty niemieckiej.

Węgierska Rada Ekonomiczna

MOSKWA, 28.XI. (Tass). Z Budapesztu donoszą, że przy nowym rządzie węgierskim została zorganizowana Rada Ekonomiczna, która zajmie się sprawą wyżywienia. Opracowuje ona wyczerne polityki ekonomicznej Węgier oraz ekonomiczny program nowego rządu.

NORYMBERGA, 28.XI. (BBC). Dziś rano ogłoszono oficjalnie, że Rudolf

Co piszą inni

Sądząc po przykładzie przestępców wojennych z czasów poprzedniej wojny, przywódcy hitleryzmu ludzi się zapewne nadzieją, że i tym razem zbrodnie popełnione przez nich ujdą im bezkarnie. Biedy uczynione w stosunku do Niemiec i Niemców po pierwszej wojnie światowej zemszczy się na narodach europejskich, przyczyniając się do rozzuchwalenia Hitlera i jego klki.

Zakończony niedawno proces w Lüneburgu, jak i wyrok, który w nim zapadł, nasuwa obawę, iż „wielu zbrodniarzem niemieckim ujdą bezkarnie ich potworne grzechy wobec ludzkości“. Śmiech Immy Groese i Kramera rozlegający się na sali sądowej jest ostrzeżeniem dla wszystkich narodów Europy, które poniosły tak olbrzymie ofiary w walce o wolność i szczęście z niemieckim faszyzmem. Dowodzi on bowiem, iż Niemcy czują się bezkarnie.

„Dziennik Ludowy“ w art. pt. „Norymberga“ pisze:

„Świat słusznie obawia się, aby proces w Norymberdze nie zawiódł sumienia ludzkości. My, Polacy, mieliśmy wiele powodów do takich obaw. Już sam akt oskarżenia pomijał prawie całkowicie te potworne krzywdy, jakich nasza Ojczyzna doznała od niemieckich zbrodniarzy. W akcie oskarżenia podświadomie norymberskich nie zostało powiedziane o krwawych egzekucjach na ulicach Warszawy, o Palmirach, o nieznanym w dziejach okrutnym wywłaszczeniu Zamojszczyzny i o innych tysiącnych przestępstwach hitlerowskich okupantów.“

Akt oskarżenia był niekompletny. Już ten sam fakt proces w Norymberdze stawiał w opinii narodów, które najwięcej doświadczyły, pod znakiem zapytania. Aby proces w Norymberdze spełnił oczekiwane zadanie, przez pokrzywdzone narody, konieczne było w czasie jego trwania ujawnienie wszystkich zbrodni niemieckich. Nie chodzi o proces, w którym oskarżony jest cały naród niemiecki.

Cała Polska przyjęła z zadowoleniem wiadomość o tym, że obecni na procesie sędziowie polscy uzupełnią oskarżenie. Polskie „oskarżam“ w Norymberdze nada procesowi właściwe znaczenie“.

Konferencja Oświatowa Narodów Zjednoczonych

WASZYNGTON, 28.XI. (BBC). Amerykański podsekretarz stanu Benton, który wrócił w tych dniach z konferencji oświatowej Narodów Zjednoczonych, oświadczył przedstawicielom prasy, że na konferencji tej osiągnięto rekord co do szybkości uzgodnienia statutu organ-

nizacji. Obecnie statut ratyfikują państwa należące do narodów zjednoczonych. Benton oświadczył, że jednym z zadań organizacji oświatowej Narodów Zjednoczonych będzie dopomóc w usunięciu ze świata wzajemnego strachu i podejrzliwości.

Polsko-radziecka umowa kolejowa

W wyniku odbytych w Moskwie pertraktacji pomiędzy delegacją Ministerstwa Komunikacji R. P. a Komisariatem Ludowym Komunikacji ZSRR nastąpiło w dniu 21 listopada br. podpisanie „Polsko-radzieckiej umowy o bezpośredniej komunikacji kolejowej“, „Granicznej umowy kolejowej“ oraz szeregu porozumień, uzupełniających te umowy w dziedzinie taryf, rozrachunków i przepuszczenia pociągów tranzytowych ZSRR przez Polskę.

Umowy te i ich uzupełnienia regulują

zarówno sąsiedzką komunikację kolejową między Polską i ZSRR jak i komunikację między ZSRR i radziecką strefą okupacyjną Niemiec tranzytem przez Polskę.

Poza tym ustalają one taryfy i warunki przewozu osób, bagażu i towarów, oraz sposób przeprowadzania rozrachunków z tytułu tych przewozów i innych wzajemnych usług. Umowy te normują stosunki między Polską a ZSRR w dziedzinie kolejnictwa, przyczyniając się zarazem do dalszego ożywienia wymiany towarowej i ruchu osobowego między obu krajami.

Umowy podpisali ze strony polskiej: ob. Olewiński Józef, wiceminister komunikacji i ob. Wyszkowski Zygmunt, dyrektor departamentu Ministerstwa Komunikacji. Ze strony radzieckiej zastępca ludowego komisarza komunikacji Bieszczew oraz nacelnik Wydziału Komunikacji Międzynarodowej Nizowcew.

Przy zawieraniu umów obecni byli przedstawiciele ambasady polskiej w Moskwie radca ob. Matwin Władysław, attache handlowy dr Lipowski oraz przedstawiciel Komisariatu Ludowego Spraw Zagranicznych Pawłowicz Władysław.

Rokowania poprzedzające zawarcie tych umów toczyły się w serdecznej i przyjaznej atmosferze oraz w zrozumieniu wzajemnych interesów i potrzeb. (PAP)

dożywotnie ciężkie więzienie, z pozbawieniem wszelkich praw obywatelskich oraz na zapłacenie kary pieniężnej w wysokości 1,5 miliona koron.

— Wczoraj przybył do Rzymu ambasador włoski w Londynie, Carandini.

— Zaburzenia w północnej Persji przemieniły się w otwartą rewoltę. Wojska Azarbejdżanu maszerują na miasto Kuźmin, odległe o 150 km. od stolicy. Zajęły one również port Astora na Morzu Kaspijskim, położony przy granicy sowieckiej.

— Główna Rada Angielskiej partii konserwatywnej zbierze się dzisiaj wieczorem na posiedzenie. Na zebraniu przemówi Churchill.

„Polacy — godzina zemsty wybiła”

W rocznicę powstania listopadowego 29.XI.1830 r.

„ŚWIĘTE PRZYMIERZE —
KROLESTWO POLSKIE”

(Le Ba) Po upadku potęgi Napoleona rządziło Europę „Święte Przymierze” najbardziej reakcyjnych państw: cesarsko-katolickiej Austrii, królewsko-protestanckiej Prus i carsko-prawosławnej Rosji. Na Kongresie Wiedeńskim w 1815 roku państwa te urządziły Europę według swojej woli. Stworzone zostało i połączone Unią Personalną z Rosją Królestwo Polskie. Zwolennik postępu — car Aleksander I, jako król polski — to niby liberalna koncepcja. I tak wyglądało początkowo: konstytucja, własna administracja, własny rząd — a przede wszystkim własna polska armia! Nawet do brobytu zapanował w miastach Królestwa Polskiego — „Kongresówi” (część Wielkopolski, Warszawa z Mazowszem, Lubelszczyzna, Kielecczyzna).

ZANDARMI ZAMIAST KONSTYTUCJI

Po dwu latach liberalny car Aleksander zrozumiał, iż liberalizm w Polsce zagrażał nie tylko jego polskiej Koronie, ale i carskiej. Samowładztwo w Rosji, a liberalizm w Polsce — taka dwutorowość była niebezpieczna. Absolutyzm jest niepodzielny.

Zaczęły się ataki na prawa konstytucyjne, dokonane przez brata Aleksandra — wielkiego księcia Konstantego, namiestnika i dowódcę Wojska Polskiego, i przez Nowosiłcowa, którego cenzorzy, konfidenci, szpiegi i żandarmi prześladowali i dławili swobodną myśl. Socjalna myśl była zmuszona rozwijać się w podziemiach.

Atak przeciwko ewolucji społecznej był totalny i odbywał się jednocześnie w Rosji. Tam postęp szedł na katorgę...

PRZYMIERZE DEMOKRATÓW POLSKICH I ROSYJSKICH

Tu i tam, w Polsce i w Rosji wzrósł uścisłe, ale wzmógł też opór. W 1821 roku powstaje w Polsce Towarzystwo Patriotyczne (pod kierownictwem mjr. Waleriana Łukasińskiego) w celu walki o niepodległość i demokrację.

W Rosji tworzy się szereg tajnych stowarzyszeń, przeważnie oficerskich (pod kierownictwem Pestla, Bestużewa, Rylejewa, Murawiewa) z programem republikańskim i w niektórych wypadkach — społecznym: uwolnienie chłopów, wprowadzenie praw demokratycznych.

Polskie Towarzystwo Patriotyczne ustala kontakt z rosyjskimi demokratami, którzy głoszą prawo Polski do niepodległości. Dochodzi nawet do formalnej umowy. Główna z wytycznych tej umowy brzmi:

„Towarzystwa rosyjskie i polskie, działając

łącznie nadal samodzielnie, tworzą wspólny sojusz. Towarzystwo rosyjskie uznaje prawo Polski do niepodległości liczy na pomoc i współpracę Towarzystwa Polskiego”.

CAR „PAŁKIN”. — POWSTANIE DEKABRYSTÓW

Rosyjskie wolnościowe związki nie przypadkowo powstały przede wszystkim w kołach oficerskich. Rosyjska armia przeszła całą Europę aż do Francji, gdzie jeszcze nie przebrzmiały hasła Wielkiej Rewolucji. Oficerowie, którzy brali udział w wojnie napoleońskiej, poznali nowy świat...

Po Aleksandrze obejmuje władzę Mikołaj I, zaciekły wróg wolności, którego potęm lud rosyjski nazwał: Car „Pałkin” — Car Pałka.

Tajne związki wolnościowe usiłują w grudniu 1825 r. (grudzień — „Dekabr” — stąd i nazwa dekabryści) wywołać powstanie — zostają jednak sami, odosobnieni od narodu i łatwo i krwawo zwyciężeni. Ale czyn dekabrystów pozostawił głębokie ślady w pamięci najlepszej części rosyjskiego społeczeństwa. Od dekabrystów zaczyna się ewolucja rosyjskiej wolnościowej myśli i tradycja przyjaźni i współ-

29 LISTOPADA 1830 ROKU

Car Mikołaj I panował już sześć lat, sześć lat był „królem” Polski, sześć lat gwałcił konstytucję — od roku do roku przez sześć lat potęgowała się nienawiść Polaków do cara. I tu rozpowszechnia się pogłoska, że car Mikołaj ma użyć Wojsko Polskie przeciwko walczącemu o swoją wolność Belgom — tak umówił się z królem pruskim, który nie mniej niż Mikołaj bał się ruchów wolnościowych i przykładów udanych rewolucji zagranicą.

Spółczesność polskie jest do głębi oburzone, a wojsko niedające od sprzeciwu.

W Szkole Podchorążych istniał już przedtem spisak, którego duszą był podporucznik Piotr Wysocki. Spisakowcy ustalają termin powstania: 29.XI.1830. Grupa wtajemniczonych, przeważnie studenci, zebrała się wieczorem 29 listopada w Łazienkach, wtargnęła do Belwederu, siedziby wielkiego księcia Konstantego. Ale Konstanty zdołał ukryć się i uciec.

Piotr Wysocki wyprowadził szkołę podchorążych z koszar, wołając: „Polacy, godzina zemsty wybiła!” Na czele podchorą-

Dotychczasowe wyniki dostawy zboża

w ramach akcji świadczeń rzeczowych

W tegorocznej akcji zbioru świadczeń rzeczowych rolnicy w całej Polsce dostarczyli do punktów zsypu na dzień 29.XI.45 r. ogółem 323.305,5 tony zboża. Województwa Centralne i wschodnie dostarczyły 291.793,3 tony, a ziemie odzyskane 31.507 ton.

W ilości dostarczonego zboża przoduje woj. poznańskie, które zdało 77.493,7 tony, wypełniając roczny plan dostaw w 30,8 procentach, następnie jest woj. pomorskie — 58.421,3 tony, co stanowi 31,4 proc. planu, dalej idąc województwa: lubelskie — 35.570,5 ton — 22,2 proc., łódzkie 34.899,3 ton — 31,4 proc., warszawskie 20.790 ton — 14,2 proc., kieleckie 15.851,2 tony — 20,8 proc., krakowskie 14.765 t. — 32 proc., rzeszowskie 14.576,5 ton — 36,5 proc.

Ziemie odzyskane dostarczyły do dnia 31.X 31.507 ton zboża. Największą ilość zebrano w Okręgu Mazurskim 14.953,3 tony, Śląsk Opolski dostarczył 10.149,3 tony, Śląsk Dolny — 4.448,5 t., nowo przyłączone powiaty woj. gdańskiego 1.260 ton i Pomorze Zachodnie 695,9 tony.

Jeśli chodzi o procent wypełnienia obowiązującego planu, to pierwsze miejsce w kraju zajmuje woj. śląsko-dąbrowskie — 44,7 proc., drugie z kolei jest woj. rzeszowskie — 36,5 proc. planu, dalej idąc województwa: krakowskie — 32 proc.

łódzkie i pomorskie — 31,4 proc., poznańskie — 30,8 proc. i gdańskie — 25,2 proc.

W wykonaniu planu za listopad dotychczas przoduje woj. śląsko-dąbrowskie, które wypełniło 50,2 proc. planu, następnie miejsce zajmuje woj. rzeszowskie — 46,9 proc., woj. poznańskie — 43,4 proc. i łódzkie — 41,3 proc.

Pewne osłabienie akcji świadczeń rzeczowych w zbożu tłumaczy się ogromnym natężeniem dostaw ziemniaków. (PAP).

Miejska Komisja Morska w Gdańsku

GDĄŃSK (PAP). Powołana do życia Miejska Komisja Morska w Gdańsku obejmuje następujące zadania: 1) rozbudowę urządzeń przemysłu portowego i handlu zamorskiego, 2) rozbudowę komunikacji wodnośląskiej i żeglugi rzecznej, 3) obsadzenie przemysłu morskiego fachowcami, 4) handlu eksportowego i importowego, 5) jak również współdziałanie przy rozwiązaniu problemu dewizowego oraz kontrolę społeczną instytucji i urzędów związanych z gospodarką morską, a znajdujących się na terenie Gdańska.

łych i cywilnych spiskowców dąży on do Staro Miasta, gdzie się z nimi połączył lud warszawski, rzemieślnicy, robotnicy i młodzież. Powstańcy zdobywają arsenał i więzienie. Oddziały wojska polskiego przyłączają się do tłumy powstańców. Wielki książe Konstanty ucieka z Warszawy, za nim oddziały rosyjskie. 21 listopada Warszawa jest wolna.

KORDIAN I CHAM

Układ sił społecznych w Polsce sprzyjał powstaniu, albowiem mogłoby ono zapewnić sobie bezwzględne poparcie i zbrojny udział chłopów, którzy początkowo oczekiwali nie tylko niepodległości dla Państwa, ale i dla siebie — zniesienia pańszczyzny. W pierwszym stadium powstania chłopci zgłaszali się masowo jako ochotnicy do wojska. W powiecie miechowskim było 60 tys. takich ochotników, których — posłano do domu.

Dlaczego?

Awangarda wolnościowa — demokraci, nie wzięła kierownictwa powstania w swoje ręce. Kierownictwo przypadło reakcji społecznej Czartoryskim i Radziwiłłom. Rząd „powstańczy” Czartoryskiego zwrócił się do wielkiego księcia Konstantego z prośbą o zdławienie buntu. Magnaci od pierwszego momentu zdecydowani byli zrezygnować z szansy uzyskania niepodległości na korzyść utrzymania pańszczyzny.

Konstanty odmówił, bo nie miał dostatecznej ilości wojska, a rząd polski wysłał posłów do cara, który w międzyczasie zgromadził oddziały i żądał poddania się na łaskę i niełaskę...

Magnaci sabotowali roszczenie bazy społecznej w powstaniu, czego domagali się demokraci — Leleweł, Szaniecki, Biernacki, Sołtyk. Sejm obszarnczy nie może się zgodzić na koncepcję Szanieckiego:

„Milion rąk podniesiemy ku obronie tej ziemi, na której miljon wolnych utworzymy jej właścicieli...”

Powstanie nie zwyciężyło przede wszystkim z tego powodu, że obszarnczy nie chcieli podnieść miliona rąk, bali się sukcesu chłopów, to znaczy narodu — za taką cenę.

I dlatego też nie pomogły bohaterstwa wyczyny polskiego żołnierza — „tysiąca walecznych” z warszawskiego czwartego pułku — pod Białoleką i Grochowem, Dembami Wielkimi i Iganiami, ułanów i krakusów pod Ostrołęką i Stoczkiem, nie pomogło bohaterstwo i umiejętność Bema i Bogusławskiego, nie zdecydowała świetna armia i zapał powstańców.

Magnaci bali się więcej „chama”, który pragnął z całego serca niepodległości, ale też i wolności i ziemi dla siebie, bali się go więcej niż cara Pałkina. I zdradził chama.

A chłop — to był prawie cały naród. Rewolucje bez narodu są niemożliwe.

ILJA ERENBURG

W słonecznej Jugosławii

III.

Nie zapomnę idyllicznego krajobrazu: góry, zielone pastwiska, a wśród starych, rozłożystych drzew obszerny, starożytny budynek klasztoru żeńskiego. Miejsce to do dziś jest pamiętne dla narodu słoweńskiego: klasztor ten został zamieniony na miejsce kaziń. Dzień w dzień w górach rozstrzelano setki patriotów. A jednak Słowenia się nie poddała. Partyzanci nieustannie walczyli z najeźdźcą. Wśród tych nowych przebiegów naród zjednoczył się jeszcze bardziej. Było tu mniej ugodowców, niż w innych krajach, chociaż ze Słoweniami Niemcy postępowali jeszcze bardziej bezlitośnie, niż z Serbami. Naród powstał. Po wzgórzach, pod samą Lublaną, przeciągały oddziały armii narodowej i pewnego razu Niemcy obudziwszy się, spotrzyli na wysokiej dzwornicy zatknięty sztandar Jugosławii. Było to nie tylko bohaterstwem młodzieży; to było odpowiedzialnością narodu.

Zdarzyło mi się widzieć w kilku wsiach wrzeszczące procesje na cmentarzach; przenoszenie z gór zwłok zabitych bohaterów. Było to w Dzień Zaduszny. Z gór schodził tłum jak lawina. Żołnierze, rolnicy, pasterze, starcy, dzieci, sztandary, barwne kwiaty jesieni. Nad domami łopocą żabobne chorągwie wszystkie dzwonią dzwonami, a w dolinach rozlegają się taskne pieśni partyzanckie. Tu przekon-

tem się, ile ofiar poniósł w walce mały naród słoweński. Tu zrozumiałem jego dumny, wierny duszę.

Pewien dziennikarz angielski pisał niedawno: „Marszałek Tito najbardziej się umocnił w ciemnych okęgach zacofanej Jugosławii. Tam, gdzie naród najbardziej zbliżył się do cywilizacji, obecny ustrój ciąży mu, tam czeka ją pomocy z Zachodu”. Słowenia zdecydowanie zaprzecza tym insynuacjom. Stronicy okupantów uciekli razem ze swymi niefortunnymi protektorami. Dziś w Słowenii nie ma ani jednej partii, ani frakcji, ani grupy, która by była przeciwniczką frontu narodowego. Nastroj ludu jest tak wyraźny, że w większości parafii księża katolicy naruszili kościelną dyscyplinę i uchylił się od ogłoszenia z ambon antyrządowego listu pasterskiego.

Możliwe, że Słowenia, jak chce tego wspomniany dziennikarz angielski, jest „ciemnym okęgiem”. Ja twierdzę, że jest to kraj postępowy. W górach żyją jeszcze starcy — analfabeci, ale na ogół w Słowenii jest 98 proc. piąmiennych. We wsiach jest 700 szkół początkowych, ponad 50 średnich, a trzeba pamiętać, że Słowenia posiada zaledwie 1.100.000 mieszkańców. Nakład wszystkich gazet razem wziętych wynosi 500.000, czyli 1 numer gazety przypada na 2 mieszkańców, włączając w to i małe dzieci. 70 proc. wiosek posiada e-

lektryczność; drogi i szosy są doskonałe. Wiele jest sanatoriów, dziecińców. Lubiana — to piękne, dobrze przedzone miasto ze wspaniałym parliem Tivoli, z olbrzymią biblioteką uniwersytecką, posiada o no 3 muzea, 2 teatry, które są uznane za najlepsze w Jugosławii. Lubiana ma za ledwie 100 tys. mieszkańców.

Słowenicy są wyjątkowo pracowity i energiczni. Niezwykle szybko odbudowany został przemysł. Zwiedzałem Trzicz, w którym wielkie fabryki przemysłu skórzanego wyrabiają już obuwie dla Serbów i Bośniaków. Zwiedziłem największy ośrodek przemysłu metalurgicznego w Jugosławii — Esenicę. Dymi tam już połowa kombinów fabrycznych. Brak węgla i rudy, ale robotnicy robią wszystko, by zwiększyć produkcję. Wyrabiane są tam reisy i druty. 12 tys. górników Słowenii pracuje w zniszczonych przez Niemców sztolniach i jeżeli wieczorami w Lublanie jest ciemniej, niż w Zagrzebiu, czy Belgradzie, to dlatego, że obywatelski stosunek do spraw państwowych tkwi głęboko w każdym Słowenicy i ludzie oszczędzają węgiel, mówiąc: „Węgiel potrzebny jest Serbii”.

Literatura słoweńska jest młoda. Pierwszy jej twórca, poeta Preszern, był współczesny wielkim romantykom. W wiosce Wrba widziałem dom, gdzie przyszedł na świat ten wielki poeta, jego malowaną kołyskę, malowane na szkle święte obrazy i starożytny kołowrotek. Literatura wyszła tu ze wsi i pozostała związana z ludem. Teraz wzmocniła się, posiada obecnie przedstawicieli różnych szkół i różnych kierunków. Książki wydawane tu są bardzo starannie, z zamiłowaniem iście bibliofilskim. Nakłady najbardziej poczyt-

nych powieści dochodzą do 60 tys. egzemplarzy. Czytać je mogą jednak tylko Słowenicy, gdyż język słoweński mało zrozumiałym jest dla Serba albo Chorwata. Są tu utalentowani plastycy, szczególnie graficy. Najwyżej stół jednak kultura muzyczna i Słowenicy dumni są ze swych młodych kompozytorów.

30 tys. dzieci z Bośni odpoczywa obecnie w Słowenii. Słowenicy przyjęli je, jak własne; widziałem w słoweńskich rodzinach dzieci serbskie, powracające do zdrowia w atmosferze prostego, lecz dobrze zorganizowanego życia. Błędem byłoby myśleć, że Słowenia jest bogata. Kraj zniszczony jest przez okupanta. Zabrano mu jego bogactwo: było, ale i biedna Słowenia staje się bogata, gdy komus potrzebna jest jej pomoc. Do tego kraju o milionowej ludności w ciągu roku przyjeżdża na odpoczynek powyżej 100 tys. dzieci z Bośni. To ma swoją wymowę.

Słowenia uratowała się, ale jest jeszcze dużo Słowenców poza jej granicami: w Austrii i we Włoszech. Słowenicy mówią: „Nie uspokoiimy się, dopóki nie będziemy wiedzieli, że wszyscy nasi bracia są wolni”. Przy słowie Triest każdy Słoweniec chmurzy się i milknie. Arytmetyka nie może zdecydować o miejscu należnym narodowi w świecie. Był naród, liczący 70 milionów ludzi (zresztą wątpliwe, czy można ich nazwać ludźmi), który dowiódł swej moralnej i duchowej nicości. Drobnym narodem słoweński nie jest małym, gdyż ma wielką kulturę, wielki rozum i wielkie serce. Naród ten nie może się zgodzić, by los jego braci zza kordonu był zdecydowany za niego i wbrew niemu. Jeśli mamy mówić o miejscu, to miejsce odważnych Słowenców jest przy stole zwycięzców.

Kalendarzyk

Dziś: Saturnina
Jutro: Andrzeja

WAŻNIEJSZE TELEFONY

Pogotowie ratunkowe	22-73
Straż ogniowa	11-11
Pogotowie elektryczne przy Elek- rowni Miejskiej	29-61
Warsztaty wodociągowe i kanaliz.	21-42
Dyżurny Komenty Miasta O.M.	23-13

TEATR I KINA

Z TEATRU MIEJSKIEGO. Dziś i co-
dziennie utrzymuje się na afiszu komedia
Wandy Sliwiny pt.: „Macierzyństwo pan-
ny Jadzi” z Ireną Malkiewicz w roli tytu-
łowej. Sztukę wyreżyserowała J. Lado-
siówna.

ŚW. MIKOŁAJ W TEATRZE MIEJSKIM
Jak nas informują z Teatru Miejskie-
go, artyści naszej sceny przygotowują
specjalnie przedstawienie dla dzieci na
dzień 6-tego grudnia br.

Blizsze szczegóły zostaną w swoim cza-
sie podane do wiadomości.

„ZEMSTA” DLA PRACOWNIKÓW
MIEJSKIEJ RADY NARODOWEJ. W
piątek o godz. 15.15 odbędzie się specjal-
ne przedstawienie dla urzędników i pra-
cowników Miejskiej Rady Narodowej —
po cenach najniższych.

Bilety na to przedstawienie nabywać
można w Wydziale Kultury i Sztuki.

„CYGANERIA” J. PUCCINIEGO

W dniu 1 grudnia rb. (sobota) o godz.
6 po południu w sali Towarzystwa Mu-
zycznego ul. Kapucyńska 7 w ramach Wie-
czorów Operowych zostanie wystawiony
po raz drugi montaż literacko - muzyczny
„Cyganeria” opera J. Pucciniego. W ro-
lach głównych — M. Sowińska, G. Ro-
chańska, B. Paprocki, Z. Gałuszka, T. Ki-
szczak. Bilety w cenie od 20 do 60 zł.
Przedsprzedaż w księgarni Z. Budziszew-
skiego, Krak. Przedm. 29.

KINO „APOLLO” wyświetla dramat pro-
dukcji polskiej pt.: „Granica” wg po-
wieści Zofii Nałkowskiej. Nadprogram:
Polska Kronika Filmowa nr 32.

KINO „BĄTYK” wyświetla wspaniały
film produkcji amerykańskiej pt.: „Pensjo-
narka”, w roli głównej Deanna Durbin.
Nadprogram: Polska Kronika Filmowa
nr 32. Początek seansów o godz. 12.30,
14.30, 16.30 i 18.30. W niedzielę i święta
początek 1 seansu o godz. 10.30.

Wytwórnia protez aparatów gorse-
tów ortopedycznych pasów brzusz-
nych rapturowych wkładów do pla-
skich stóp, wszelkiej reperacji.

Warszawa, Wielka II m. 27.
1981 Piotr Lewandowski
przyjmuje zamówienia
Lublin, król. Łuszczynskiego 36 m. 5-

DROBNE OGŁOSZENIA

25 LAT PAŃSTWOWEJ
SZKOŁY MORSKIEJ W GDYNI
W dniu 8 grudnia obchodzić będzie Pań-
stwowa Szkoła Morska w Gdyni 25-cio le-
cie swego istnienia. Z okazji tej przysto-
wuje się pod redakcją dra Ludwika Za-
brockiego Księgę Pamiątkową. Księga ta
zawierać będzie między innymi dzieje
szkoły, a specjalny rozdział ma być po-
święcony okresowi 1938 - 45. W związku
z powyższym proszę się wszystkich uczy-
niów szkoły z roku szkolnego 1938, 39, o
nadesłanie danych co do losów ich w la-
tach wojny. Zrazem proszę się rodziców,
względnie krewnych uczniów poległych w
tym czasie o przysłanie obok szczegó-
wych danych co do okoliczności, w któ-
rych zgineli, także o nadesłanie krótkiego
wyciorku i fotografii padłego.
Fotografie te z odpowiednimi nekrolo-
gami umieszczone będą w Księdze Pa-
miątkowej. Ostateczny termin nadsyłania
upływa z dniem 1 grudnia br. Adres: Pań-
stwowa Szkoła Morska w Gdyni. 2087

W ostatnią noc przed adwentem, w so-
botę 1-go grudnia w Salach Domu Żolnie-
rza, Pracownicy Polskiego Radia urzą-
dzają

BAL RADIOWY

W audycji, która się odbędzie na stra-
dnie, wezmą udział artyści Teatru i Ra-
dia, zapowiadają speakerzy. Konkurs ra-
diofoniczny. Koncert życzeń. ? ? ? ?

Drugi dzień Zjazdu Związku Nauczycielstwa Polskiego

W drugim dniu obrad Zjazdu ZNP w
Bytomiu prezes Związku ob. Maj wygło-
sił referat pt. „Podstawy ideologiczne po-
lityki oświatowo-kulturalnej”. Jako przy-
kład złych systemów wychowawczych wy-
mienił prelegent Niemcy Hitlera i Wlo-
chy Mussoliniego, gdzie cała dziedzina
kultury, ze szkolnictwem włącznie, były
należą do usług reżimu politycz-
nego. W Polsce przedwrześniowej re-
akcja propagowała hasło: „neutralności”
oświaty, za którym jak za parawanem
kryły się najbardziej reakcyjne tenden-
cje. Nie „neutralność”, a niezależność o-

światy, zdaniem mówcy, najlepiej służy
interesom człowieka i interesom kultury
i demokracji. System szkolnictwa musi
mieć za cel wychowanie obywateli, któ-
rzy byłby nie tylko konsumentami kul-
tury, ale i jej krzewicielami. Z zakresu
polskiej kultury należy radykalnie usu-
nąć wszystko to, co jest staro-szlachet-
czyzną i przeżytkiem. Tylko wprowadze-
nie mas chłopskich i robotniczych do
świata dóbr kulturalnych toruje drogę
do stworzenia istotnej demokracji kul-
turalnej.

Hasło jedności narodowej może być o-
siągnięte tylko drogą upowszechnienia
kultury. Realizację ideałów wychowaw-
czych demokracji trzeba osiągnąć w opa-
ciu o kulturę humanistyczną, posiadają-
cą nieprzemijające wartości.

Do naczelných haseł szkoły demokra-
tycznej należy też hasło „kultury pracy
fizycznej”. Idea „kultury pracy fizycznej”
powinny być przepojone wszystkie szcze-
ble szkolnictwa. Dalszym celem wych-
owania winno być uzbrojenie człowieka
we właściwe kryteria oceny zjawisk spo-
łecznych i nauczanie go korzystania z
doświadczeń wielu wieków historii. Sta-
wiając następnie tezę, że „dobra demo-
kracja, to dobry nauczyciel”, ob. prezes
Maj stwierdza, że chcemy nauczycieli-
demokratów, ale jednocześnie żądamy,
aby środowiska chłopskie i robotnicze
dały nam do kadr nauczycielskich swoje
najlepsze, najwartościowsze, najwyżej

stojące elementy. Aby ten nauczyciel
mógł dobrze wykonywać swoją pracę, trze-
ba też mu zapewnić odpowiednie warunki
materialnego bytu.

Po przemówieniu ob. Maja, dr Hoszow-
ska wygłosiła referat na temat obecnej
sytuacji szkoły i nauczyciela, obrazujący
trudności szkolnictwa po okupacyjnym
okresie totalnego niszczenia kultury pol-
skiej. Następnie prelegentka bardzo ob-
szernie omówiła ciężką sytuację mate-
rialną nauczycielstwa. ZNP przedłożył
Rządowi swoje postulaty w sprawie u-
stawy uposażeniowej.

Jako trzeci wygłosił swój referat pt.
„Problemy związane z projektem refor-
my szkolnej” ob. Szajer.

Po referatach rozpoczęła się dyskusja.

Otwarcie Wystawy Wnętrz Świetlicowych w Lublinie

Dnia 1 grudnia br. o godz. 12-tej w po-
łudnie odbędzie się otwarcie Wystawy
Wnętrz świetlicowych w gmachu Urzędu
Informacji i Propagandy przy ul. Skłodow-
skiej nr 2. Wystawa Wnętrz świetli-
cowych została zorganizowana przez Mi-
nisterstwo Kultury i Sztuki w porozumie-
niu z Ministerstwem Informacji i Propa-
gandy. Wystawa potrwa w Lublinie od 1
do 15 grudnia. Wystawa zainteresuje z
całą pewnością szkolnictwo, organizacje
młodzieżowe, społeczne i polityczne oraz
tych wszystkich, którzy związani są z za-
gadnieniem oświaty i kultury.

Kurs dla kierowników teatrów ludowych

Projektowany wiosną bieżącego roku
przez Wojewódzki Wydział Kultury i Sztu-
ki kurs dla reżyserów teatrów ludowych
został odłożony z powodów materialnych.
Obecnie myśl ta zostaje zrealizowana.
Wojewódzki Związek Chórów i Teatrów
Ludowych w porozumieniu z Wojewódz-
kim Wydziałem Kultury i Sztuki urzą-
dza od dnia 4 do 18 grudnia br. dwutygodni-
owy kurs dla reżyserów teatrów ludowych.
Otwarcie kursu nastąpi 4 grudnia o godz.
12-iej w południe, w gmachu Urzędu In-
formacji i Propagandy przy ul. Skłodow-
skiej nr 2. Ilość miejsc jest ograniczona.
Zgłoszenia należy kierować pod adresem:
Wojewódzki Związek Chórów i Teatrów
Ludowych, Spokojna 10, Lublin, dyr. Ja-
nusz Świeży.

Dostawy UNRRA dla Polski

Konferencja Prasowa w Ministerstwie Aproprowiacji i Handlu

W Ministerstwie Aproprowiacji i Handlu
odbyła się konferencja prasowa poświęco-
na zagadnieniom UNRRA.

Konferencję zagał minister aproprowiacji
i handlu dr Jerzy Sztachelski, po czym dy-
rektor Departamentu Rozplanowania ob.
Iwaskiewicz zobrazował dotychczasową
gospodarkę towarami UNRRA.

Od maja br. otrzymano ponad 65.000 ton,
z czego na żywność przypada ponad 45.500
ton.

Gros transportów jesiennych zawierała

odzież i surowce włókiennicze (wełna, ba-
wełna). Największą trudnością w rozpro-
wadzeniu jest to, że zawartość ładunków
jest podawana dopiero z chwilą przybycia
statku do portu, tak, że mimo dość spraw-
nego wyładunku (3 statki w obu portach
dziennie), władze aproprowiacyjne mało ma-
ją czasu na skuteczne i planowe rozsyła-
nie w teren.

Ładunki dotychczasowe pokryły nasze
zapotrzebowanie: w tłuszczach 13,5 proc.,
w mleku 9,8 proc., w mięsie 9 proc., w
produktach zbożowych 11,8 proc.

Podzielono dotychczas 9.173 ton tłuszczu:
na kartki 65,2 proc., na potrzeby centralne
przemysłu kluczowego (węglowego, metalo-
wego itp.) 33,7 proc.

Artykuły zbożowe zostały podzielone w
ten sposób, że na kartki zużyto 61 proc., na
potrzeby przemysłu kluczowych 27 proc.

Poważnym zagadnieniem jest sprawa
tzw. manca, tj. braków, spowodowanych u-
szkodzeniem towarów w czasie transportu,
względnie zaginięciem towarów. Mancą to
wahało się od 2,7 proc. do 6 proc. W miarę
zastosowania nowych przepisów o ochro-
nie transportów manca zmniejsza się.

Towary UNRRA, które znajdowały się
na wolnym rynku, pochodziły bądź z niele-
galnych tranzakcji towarami, bądź też ze
sprzedaży artykułów otrzymanych przez
konsumentów na kartki.

Nowe zarządzenia Ministerstwa Aproprowiacji
położyły kres tym sprzedażom.

Na rok 1946 zapotrzebowano m. in.
500.000 ton pszenicy, 100.000 ton ziemni-
ków suszonych. Należy podkreślić, że zna-
czny brak tłuszczów daje się zauważyć na
wszystkich rynkach światowych. Produkty
UNRRA w 1946 r. będą przeznaczone gło-
wnie dla Ziemi Zachodnich.

PRZYPOMINAMY

że dziś mamy uświęcony już
dwutygodniową tradycją
CZWARTEK
w Klubie Inteligencji Pracującej.
Goście oczekiwani są od godziny 5-tej,
Krakowskie Przedmieście 26.

CENNIK OGŁOSZEN

Drobne ogłoszenie za wyraz 5 zł., poszu-
kiwanie pracy i rodzin 3 zł., najmniej 10
wyrazów. Tusty druk 100 procent.
1 mm 1 szpalt w tekście 25 zł., poza tek-
stem 15 zł. Urzędowe i nekrologi 10 zł.
Konto PKO II — 170 Lublin. 1904

Tańce do rana. — Orkiestra Domu Żol-
nierza. Bufet obficie zaopatrzony. Wstęp
za zaproszeniami — zł. 60. Bilety i pozos-
tate zaproszenia — w Studio P. R., ul.
Narutowicza 4.

Codziennie od godziny 9-iej do 17-tej. W
dniu zabawy w kasie Domu Żolnierza od
18-tej. 2092

PRZEDSIĘBIORSTWA handlowe z towa-
rem różnych branż, sprzedam wraz z ur-
ządzeniem i własnym lokalem w dobrym
punkcie. Zapytania kierować Lublin,
skrytka poczt. 111. 2043

BOGATEJ, znacznej rodzinie oddam ładne-
go, rocznego chłopczyka. Zgłoszenia kie-
rować Zamość, Staszica 9, kiosk, dla Ja-
dwigi. 2057

OGRODNICY! SZKOLKARZE! Sprzedaje
się tegoroczne pestki aliczy. Rury - Je-
zuickie — Słoneczna 17. Hampyl Halina. 2061

SKLEP do odstąpienia, ewentualnie z mie-
szkaniem. Wiadomość Krak. Przedm. 60
„Pluton”. 2078

SPRZEDAM aparat odbiornik „Supera”,
6-cio lampowy, Bychawska 33, owocarnia. 2059

POSZUKUJĘ brata Stefana i siostry Broni-
sławy, ostatnio zamieszkałych w Śar-
nach. Wilczyński Wiktor ze wsi Cmilów,
gm. Zemborzyce, Głusk, pow. Lublin. 2091

Odnajmę pokój przy rodzinie samotnemu
panu, najchętniej kolejarzowi. Piekarska
19/4. 2085

LYP Stanisław z Lipowca unieważnia za-
gubione dokumenty: dowód RKU Zamość,
karta rozpoznawcza, dowód tożsamości
konia. 2086

SPRZEDAM maszynę Singera, szafkową,
jasną, zupełnie nową. Wiadomość ul. Wy-
szynskiego 10/15, I piętro (prawa oficyna). 2086 a

ZAGUBIONO dokumenty osobiste — mię-
dzy innymi przepustki — wydane przez
władze angielsko - amerykańskie na na-
zwisko Krystiańczyka Edmunda. Łaska-
wego znalazcę proszę o zwrot do działu
ogłoszeń „Gazety Lubelskiej”. 2087 a

SKRADZIONO dowód osobisty, kennkar-
tę, wydaną przez urząd policyjny, War-
szawa, na nazwisko Eugeniusza Karcz-
marka. 2088

LEKCJE TANCA. Dnia 4 grudnia, ul.
Peowiaków 13 (świetlica pocztowców)
rozpoczyna drugi komplet tańców nowo-
czesnych. Informacje i zapisy codziennie
od godziny 17 do 18 w świetlicy. Art. bal.
Fryderyk Klimek. 2089

POWIATOWA Spółdzielnia Rolniczo-Han-
dlowa w Lublinie zakupi platformę ogu-
mioną — nośność powyżej 3 ton. Oferty
prosimy kierować do biura Spółdzielni
(Krakowskie 68). Dział Ogólny. 2090

Redakcja i Administracja Lublin, ul. 3 Maja 4, tel.: Redaktor naczelny 33-60. Sekretarz odpow. 26-59. Sekretariat Redakcji 21-08. Redakcja nocna 13-44. Dy-
rekcja 36-40. Buchalteria 25-88. Wyd. Organizacyjny 36-38. Kolportaż 35-85. Ekspedycja 25-64. Drukarnia 25-65. Księgarnia „Czytelnik” 25-87. Rękopisów
Redakcja nie zwraca. Punkty przyjmowania ogłoszeń: 1) Administracja „Gazety Lubelskiej”, 2) Księgarnia „Czytelnik” Krak. Przedm. 5. 3) Drukarnia ul. Za-
mojska 24. 4) Kiosk — Bychawska 67. Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada.

Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik”. Drukarnia nr 1 Słodz. Wyd. „Czytelnik” — Lublin.

A-4569

Komitet Redakcyjny.